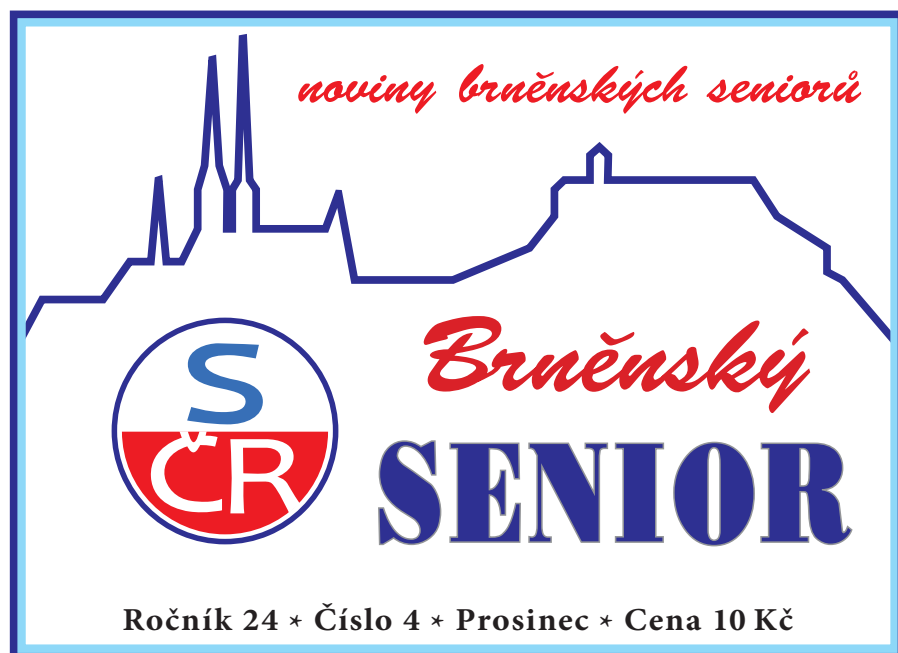

Brněnský senior vychází
za finanční podpory
statutárního města Brna

B | R | N | O

Andělé

Přála jsem si
v skrytu – tiše,
by bůh sestoupil už
ze své výše.
Dnes vím,
a není to
o lidské pýše,
že to možné není.
Zázraky se ale dějí,
andělé k nám
odcházejí,
andělé k nám
přicházejí,
abychom my,
až zvedneme hlavu,
až se cosi změní,
našli jejich stopy
v blátě, u spálené chýše,
ve sněhu,
v každé době,
i když slunce sotva dýše –
a pak také někdy,
div se, světe
sami v sobě.

Marie Veselá

„POKOJ LIDEM DOBRÉ VŮLE“

je psáno v Bibli kralické (evangelium sv. Lukáše kap. 2/14)

Křesťanům, nevěřícím nebo indifferentním nabízí Bible svatá popis událostí a tradic z dob dávno vzdálených, zejména mystické povahy. Písmo svaté obsahuje i prozaická vyprávění ze života lidí – jejich moudrosti, přirozené touhy a přání at už o lásce, přátelství, vzájemné pomoci, sociálním pořádku, zachování zdraví a života bez války a násilí. Bible představuje vzácnou kulturní památku psanou mnohým, výstižným a mnohdy alarmujícím jazykem, který dokáže oslovit i současného čtenáře.

Odborné publikace teologů (včetně biblistů ve světě i u nás) zveřejňované v pol. 20. stol. upozorňovaly na postupný pokles vlivu a vedoucího postavení katolické církve ve světě v souvislosti s procesem sekularizace společnosti (odklon od náboženství). Teologové naléhavě žádali sv. papeže Jana XXIII. (1958–1963), aby neprodleně svolal jako nejvyšší představitel církve a hlava státu Vatikán – s pomocí papežské kurie – II. vatikánský koncil (1962–1965). Po smrti Jana XXIII. zdárně dokončil jednání koncilu nově zvolený papež sv. Pavel VI. (1963–1978). Na tato jednání navázal i následující papež Jan Pavel I., který však po roce ze zdravotních důvodů odstoupil.

Všeobecný sněm v pořadí dvacátý první proběhl ve čtyřech obdobích a položil základy k modernizaci katolické církve v podobě „aggiornamenta“, což znamená přizpůsobení se sou-

časným společenským změnám. Tato koncepce je obsažena v šestnácti přijatých dokumentech II. vatikánského koncilu, včetně papežských encyklik, bul a Listů.

Na tomto místě dovolte připomenout osobní zásluhy dalšího sv. papeže Jana Pavla II. (1978–2005). Jako papež slovanského původu (vl. jménem Karol Wojtyła – Polsko) se snažil přizpůsobit modernizaci církve, zejména po konzultacích s primusem českým Františkem kardinálem Tomáškem (1977–1991) a posléze s jeho nástupcem Miloslavem kardinálem Vlkem (1991–2010). Papež Jan Pavel II. navštívil jako představitel státu Vatikán dvakrát Československo, a řadu dalších států, a to nejen v Evropě ale i jinde ve světě.

Všichni lidé „dobré vůle“ na celém světě uvítali posun zahraniční mírové politiky Vatikánu směrem k zásadnímu odsouzení násilí, provokací a represálií proti mezinárodnímu právu. Po ataku 11. září 2001 v USA ze strany podporovatelů islámského radikalismu papež Jan Pavel II. varoval před dalšími teroristickými útoky a „vývozem islámské revoluce“ doprovázené panikou a ztrátami na majetku a životech. Naším čtenářům připomenutí, že v mírové zahraniční politice pokračoval Vatikán také za pontifikátů sv. papeže Benedikta XVI. (2005–2013) i sv. papeže Františka, což trvá dosud.

Na závěr této části lze konstatovat

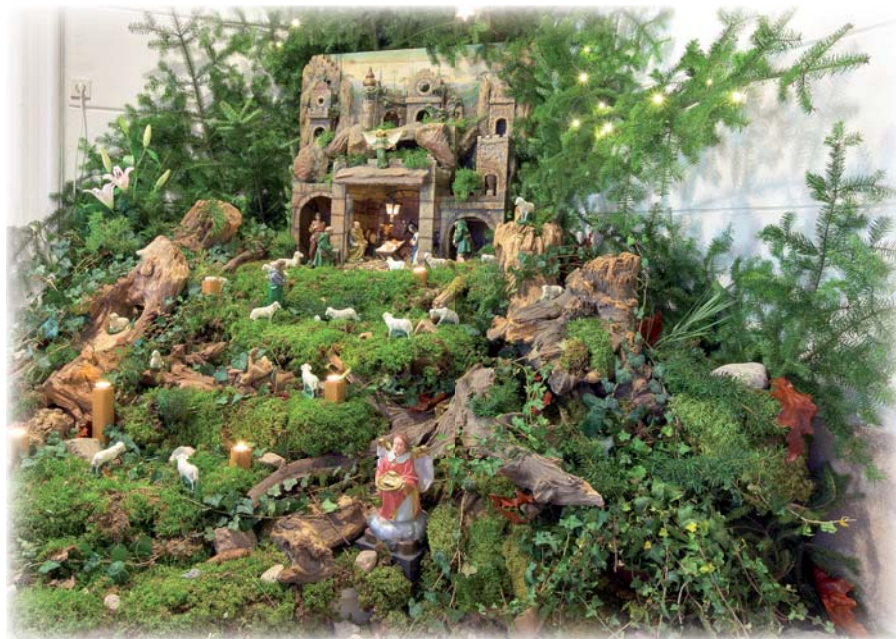
Dokončení ze str. 1.

vat, že papeži Janu Pavlu II. se podařilo převést katolickou církev úspěšně do třetího tisíciletí.

Uznání ze strany naší katolické církve a věřících se dostalo návštěvě papeže Benedikta XVI., dne 21. září 2009 v Brně, kde zdůraznil zvýšení zájmu o zapojení mladé generace do liturgické i charitativní činnosti. Ocenil i jejich větší spolupráci a angažovanost v rámci křesťanských svátků, zejména o Vánocích (viz rozvor Betlémského světla skauty). Velkou odezvu měl List papeže, ve kterém se Benedikt XVI. omluvil za mnohá pochybení církve vůči Česku v minulosti, včetně upálení Mistra Jana Husa, a přislíbil brzké projednání jeho rehabilitace.

Mimořádná opatření druhé vlny koronaviru a letošní nouzový stav neumožňují realizovat vánoční svátky tradičním způsobem. Co však můžeme – je zachování duchovního odkazu Vánoc: „lásku k bližnímu svému“, sounáležitost s rodinou, přáteli, kolegy a zejména se svojí rodnou zemí. Vánoce znamenají očekávání, obdarovávání, nevyslovená přání a tužby, pocity krásna, štěstí a nevšednosti. Nepokažme si je malichernostmi, hašteřením nebo závistí.

Neobvyklá vydání a postupné zdražování zejména vzhledem k protikoronavirovým opatřením, zasáhlo zejména rodiny s větším počtem dětí, osamělé zdravotně postižené osoby a ní-

kopřímjmové starobní důchodce. Tito naši občané jsou nuceni řešit přípravu na Vánoce jiným způsobem – šetřením, rozvahou, zkušeností a tradicemi méně pompézními, zato plnými lásky a pohody, jak pamatujeme z našeho dětství.

Zapojme do příprav Štědrého dne více naše vnoučata a pravnoučata např. zhotovením dárků rodičům, tvořením ozdob na vánoční stromeček, naplněním mís ovocem a směsí oříšků, nácvikem rodinného hudebního vystoupení nebo tradičními rituály jako je lití oliva nebo rozkrajování jablíček. Nezapomeňme, že Vánoce patří především dětem!

A co přát nám? Kéž máme hodně sil k překonání koronaviru, hodně času na vzájemná rodinná setkávání a hry s vnoučaty. Nezapomeňme ani na malou zdravotní vycházku! A připomeňme si také již tradiční oblíbenou zábavu, kterou je společné sledování pohádek v televizi.

Téměř v každé rodině se najde i tradiční betlém, v jehož horní části je motto: „Pokoj lidem dobré vůle“. A právě to vyjadřuje největší přání nás lidí – žít v míru, obklopeni milující rodinou, bez strachu z nemoci, zadlužení, závesti a zášti.

V Brně dne 13. 11. 2020

PhDr. Jana Vrabcová, CSc.

NEZAPOMÍNÁME

Ludvík Svoboda se narodil 25. listopadu 1895 v selské rodině v Hroznatíně v třebíčském okrese. Absolvoval dvouletou zemědělskou školu se záměrem, že bude pracovat jako zemědělec. Za první světové války se stal příslušníkem našich legií v Rusku, zúčastnil se bitvy u Zborova a Bachmače i cesty po sibiřské magistrále. Po návratu domů pracoval na poli. Naše armáda potřebovala důstojníky a Ludvík Svoboda byl vybídnut, aby se vrátil do služby v armádě. V letech 1923-1931 až v Užhorodě a postupně od velitele roty se stal zástupcem velitele praporu. Poněvadž jeho podrženi byli většinou maďarské národnosti, ovládl jejich jazyk tak, že na univerzitě v Bratislavě složil státní zkoušku a vyučoval tento jazyk na vojenské

akademii v Hranicích v letech 1931-1934. Poté sloužil u praporu v Kroměříži a stal se jeho velitelem. Na jaře 1939 se podílel na budování ilegální organizace Obrana národa. V létě 1939 se rozloučil s rodinou – manželkou Irenou a s dětmi Miroslavem a dcerou Zoe – a podobně jako mnoho dalších příslušníků naší armády odjel do Polska, kde – už jako podplukovník – organizoval naši vojenskou jednotku. Po porážce Polska v září 1939 s ní odešel do SSSR.

Na základě dohody mezi naší a sovětskou vládou vytvořil v Buzuluku naši vojenskou jednotku, která poprvé vystoupila na sovětsko-německé frontě 8. března 1943 v boji o Sokolovo. Naše vojenská jednotka

se postupně rozrostla od 1. čs. samostatného praporu v SSSR po 1. čs. armádní sbor v SSSR. Po boku sovětských vojsk se zúčastnila bojových operací na území Sovětského svazu i na našem území. V naší poválečné vládě se stal Ludvík Svoboda ministrem národní obrany a veškeré úsilí věnoval budování naší armády. V letech 1950-1951 byl náměstkem předsedy vlády a předsedou Čs. státního výboru pro tělesnou výchovu a sport. Po založení JZD v rodném Hroznatině se vrátil k původní profesi zemědělce. Z podnětu vedoucího delegace ÚV KSSS N. S. Chruščova na X. Sjezdu KSČ v roce 1954 se Ludvík Svoboda vrátil do veřejného života. V letech 1954-1964 vykonával funkci člena předsednictva Národního shromáždění, v letech 1954-1958 byl náčelníkem Vojenské akademie Klementa Gottwalda v Praze. Byl též místopředsedou ÚV Svazu protifašistických bojovníků. 30. března 1968 se stal prezidentem republiky. V srpnu 1968 vstoupil do jednání s vedoucími představiteli Sovětského svazu, které vedlo k urovnání poměrů po vstupu vojsk Varšavské smlouvy na naše území. Poslední léta života prožil Ludvík Svoboda v ústraní, v intenzivní péči rodiny a lékařů. Zemřel 20. září 1979.

Armádní generál Ludvík Svoboda byl trojnásobným nositelem Zlatých hvězd Hrdiny ČSSR, Zlaté hvězdy Hrdiny SSSR, dvou sovětských Leninových řádů, Mezinárodní Leninovy ceny míru, 80 našich a zahraničních vyznamenání.

Své bohaté životní zkušenosti, a to, co prožil jako legionář za první světové války, jako důstojník naší armády v době první republiky, jako organizátor naší vojenské jednotky v Polsku a v Sovětském svazu, jako její velitel v bojích na sovětsko-německé frontě na sovětském, polském a našem území, si Ludvík Svoboda nenechával pro sebe.

Obsah knihy *Z Buzuluku do Prahy* je dán již jejím titulem. Od 1. vydání v roce 1961 vyšla v opraveném a doplněném vydání již několikrát (pozn.: oprava se týkala osudů jeho manželky a dcery za druhé světové války, které se ukrývaly u příbuzných Ludvíka Svobody na Vysočině a v 1. vydání došlo k nepřesným údajům v pře-

sunech obou žen na jiná místa pobytu – upřesnili je ti, kteří je ukrývali).

V roce 1971 vyšel 1. díl knihy vzpomínek Ludvíka Svobody Cestami života. V kapitole Neporažená armáda autor píše o svém působení v naší armádě až po Mnichov a o organizování Obrany národa v roce 1939. Nechybí ani vzpomínky na mládí a na první světovou válku. Kapitole Běženci věnuje autor prožitkům po odchodu do Polska, organizování naší jednotky v Polsku, setkání s Rudou armádou a přesunu jednotky do SSSR. Nechybí vzpomínka na Zborov.

Knihy vzpomínek Ludvíka Svobody Cestami života II. navazuje na I. díl pamětí autora. Prvé 2 části knihy – Čekání a Válka – věnuje autor charakteristice toho, co naši vojáci zažili v době od 19. září 1939 do počátku roku 1942. Od vstupu na území Sovětského svazu až po přesun do Buzuluku. Píše o tom, jaké potíže naši vojáci překonávali ve vztazích mezi sebou, jak někteří z nich byli přesunuti do Velké Británie nebo na Střední východ, o jednáních se sovětskými politickými i vojenskými činiteli a o osudech našich vojáků. Ludvík Svoboda vzpomíná na Bachmač i na staré jizvy – jde o účast našich legionářů v bojích o železniční uzel Bachmač v březnu 1918 a o přesun našich legií po sibiřské magistrále. Nechybí ani několik stran věnovaných dění na domácí frontě, osudům příslušníků rodiny Ludvíka Svobody a syna Miroslava, který byl utracen v koncentračním táboře Mauthausenu. Nemůže chybět obrat v situaci, k níž došlo po 22. červnu 1941 – vpádu Hitlera do SSSR a po uzavření sovětsko-československé dohody o vzniku československé vojenské jednotky na území SSSR 18. července 1941.

III. část Buzuluk popisuje vytváření této jednotky, její výcvik, další jednání se sovětskými činiteli, návštěvu komunistických poslanců u jednotky, žádost o odjezd na frontu. Tato část končí 30. lednem 1943, kdy příslušníci 1. čs. samostatného praporu v SSSR na frontu odjížděli. Touto událostí končí celý II. díl pamětí Ludvíka Svobody.

Oba díly pamětí Ludvíka Svobody jsou významným svědectvím o tom, co prožil v obou světových válkách

i v době mezi nimi o tom, jak žil a jednal, proč jednal tak, jak jednal jako občan, jako voják, jako vlastenec. Jako v celém svém životě, i v pamětech se neuzavřel do sebe, měl před sebou své spolubojovníky, mnohokrát se o nich zmínil a z osobního archivu vybral pro čtenáře i jejich fotografie. Nechybí ani časté návraty na rodnou Vysočinu, k příslušníkům své rodiny, k manželce Ireně i k oběma dětem.

Po listopadu 1989 došlo nejen k zásadní změně společenského řádu, k návratu ke kapitalismu se všemi jevy, které se v něm objevují, ale i k zásadní revizi hodnocení naší minulosti. Ukázalo se to v nepředstavitelně vůbec možné formě v roce 75. výročí osvobození naší vlasti z nacistické okupace, v letošním roce 2020. Vyvrcholilo hodnocení událostí v roce 1945 ve formě nevídaného padělání minulosti. Již po listopadu 1989 se obětí revize hodnocení naší minulosti stal i armádní generál Ludvík Svoboda. A v letošním roce se o něj otřel jeden z uvaděčů pořadu Události, komentáře po 22. hod. na ČT 24, jehož jméno a příjmení se nesluší uvést v souvislosti s arm. gen. Ludvíkem Svobodou. Místo omluvy dceři Zoe Klusákové-Svobodové pokračoval líčením jednotlivých období života Ludvíka Svobody, pozapomněl např. zákaz vydání 2. dílu vzpomínek L. Svobody před listopadem 1989 z podnětu Gustáva Husáka, takže tento díl vyšel až v roce 1992 atd. atd. Nemá představu, co prožily manželka a dcera za války, kdy se ukrývaly na několika místech před nacisty a jaké obavy o jejich osudy měl Ludvík Svoboda. Dotyčný uvaděč komentářů a událostí by měl být vzat do pořadu naší veřejnoprávní televize, v němž by nahlas předčítal vše o tom, co L. Svoboda prožil za války a vzpomínky těch, kteří ukrývali jeho manželku a dceru za války. Mám je k dispozici, poněvadž jsem s nimi o tom hovořil. Marná naděje, že se tak stane. A tak mohu čtenářům sdělit, že když se uvedený uvaděč zpráv objevuje na obrazovce – a bývá to dost často – ulevím si po husovicku patřičným způsobem. Hulvátství zřejmě nevádí generálnímu řediteli České televize, je možné, že dotyčnému hulvátovi udělí prémii, pokud padělá naši minulost a její představitele.

PhDr. Karel Janiš

KLUB DŮCHODCŮ BRNO-JEHNICE V ROCE 2020

Činnost našeho klubu byla také velice ovlivněna probíhající pandemií. Začátkem roku jsme sice společně plánovali naši činnost pro celý rok, ale hodně z toho zůstalo jenom v nerealizovatelných záměrech.

Přesto však můžeme několik zdařilých akcí následovně uvést:

- oslavu MDŽ s občerstvením a zpěvem s harmonikářem
- navštívili jsme divadelní představení „Růžový kavalír“
- zájezd do „Bylinkového ráje“ v Čejkovících, plavba lodí po Batově kanále, ochutnávka vína ve vinném sklípku Skalák
- společná vycházka, spojená s opékáním špekáčků
- plavba lodí po brněnské přehradě
- uskutečnily se čtyři schůzky našeho klubu s různým programem

Průběžně probíhala, podle možností, pondělní cvičení v místní základní škole.

Jak bylo zmíněno, vyjmenované akce jsou jenom zlomkem záměrů předpokládaných naším klubem na letošní rok a které se nemohly uskutečnit. Nezbyvá, než doufat, že se situ-

ace v budoucnu zlepší a budeme moci v naší činnosti pokračovat.

Za Klub důchodců Brno-Jehnice zpracoval: Ing. Miroslav Polák

ELIŠKA (Alžběta) REJČKA

* ??? 1286 Polsko

† 18. 10. 1335 Brno

česká a polská královna z rodu Piastovců

Patří k nejzajímavějším ženským postavám naší historie. Zažila závratné vzestupy i hluboké pády, v Brně po sobě zanechala trvalou stopu. Eliška, po své švédské matce Richenza, polsky Ryksa, česky Rejčka, ztratila matku v 6 letech. Její otec Přemysl Velkopolský byl krátkou dobu polským králem, jeho poddaní šlechtici jej však zavraždili. Osiřelá Rejčka žila u své macechy v Durynsku. Mladičkou dědičku polského trůnu si vyhlédl jako manželku český král Václav II., který tak sňatkem (r. 1302) získal polskou korunu. Rejčka se stala českou a polskou královnou. 29letý vdovec Václav II. měl s první ženou Gutou Habsburskou 4 děti, se spoustou milenek měl několik nemanželských potomků. V době sňatku s Rejčkou patřil k nejmocnějším (pro svého syna získal i uherskou korunu) a nejbohatším panovníkům střední Evropy. Uskutetnil velkorysou měnovou reformu – veškeré stříbrné bohatství Čech soustředil do svých rukou a všech 17 fungujících mincoven sestěhoval do Kutné Hory. Ve velkém se v Čechách začaly razit stabilní a kvalitní pražské groše. Svou mladičkou manželku však nevedl do vlídného prostředí. Neměli ji rádi její „pastorci“, Pražané ani většina českých pánů. Bolestné celoživotní nepřátelství panovalo zejména mezi

ní a Václavovou dcerou Eliškou Přemyslovnou. Dne 15. června 1305 porodila Rejčka v domě zlatníka Konrada na Starém Městě pražském dceru Anežku (královský palác byl od požáru v roce 1303 neobyvatelný). Týden nato, dne 21. června 1305, zemřel Václav II. na souchotiny. V 17 letech Rejčka ovdověla. O rok později byl při tažení do Polska v Olomouci zavražděn i Václav III. a jím vymřela dynastie Přemyslovců po meči. Po krátké vládě neschopného Jindřicha Korutanského, manžela dcery Václava II. Anny, byl českým králem zvolen Rudolf Habsburský. Ten se dne 16. října 1306 oženil s mladou a krásnou královnou vdovou Eliškou Rejčkou. Utrdil tak svou vládu v Čechách a nárokoval pro sebe i polskou korunu. Zemi však paradoxně získal zadluženou, i když Rejčka a její dcera byly zabezpečeny věnnými městy. Rudolf se snažil uvést hospodářství do pořádku, kvůli jeho spovivosti se mu říkalo „král Kaše“. Čeští páni však cítili Habsburka na českém trůně jako ponížení a za pravé následnice uznávali Přemyslovny. Na západě země vznikl jakýsi „povstalecký kout“, který se Rudolf I. rozhodl pokořit. Vytáhl do boje a dosáhl určitých úspěchů. Než je mohl završit vyjednáváním, zemřel při obléhání Horažďovic dne 3. června 1307 na úplavici. Dvacetiletá Rejčka byla podruhé vdovou po českém králi. Do Čech se nakrátko vrátil Jindřich Korutanský, roku 1310 jej na trůně vystřídal mladičků Jan

Lucemburský, který se oženil s Eliškou Přemyslovnou. Nenávist obou královen se prohloubila. V Čechách proti sobě stály dvě skupiny šlechticů - jedna vedená Jindřichem z Lipé a Eliškou Rejčkou, druhá měla v čele Viléma Zajíce z Valdeku a Elišku Přemyslovnu. Ta se cítila mocným a vlivným Jindřichem ohrožena a pohoršoval ji i vztah českého magnáta s královnou vdovou. Navíc krásná a duchaplná Rejčka upoutala i jejího manžela Jana Lucemburského. Rejčka se uchýlila do bezpečí svého věnného města Hradce, kde se obklopila honosným dvorem. Městu se snažila prospět, iniciovala zde například stavbu chrámu sv. Ducha. V roce 1320 se „hradecká královna“ odebrala za Jindřichem z Lipé do Brna, který učinil z města sídlo správy Moravy a vedl zde dvůr rovný královskému (viz Jindřich z Lipé). Za častých a dlouhých pobytů Jana Lucemburského v cizině byl Jindřich neomezeným správcem země. Na jeho moci se podílela i Rejčka. Ostatně král k ní byl (patrně i díky obratné taktice pana Jindřicha) velmi štědrý. Daroval jí dům na rohu Rybného trhu (dnešní Dominikánské náměstí), kde ji navštěvoval. Rejčka mu už v roce 1318 postoupila svá věnná města (Hradec, Chrudim, Vysoké Mýto, Poličku a Jaroměř) s tím, že jí za to bude vyplaceno 10 tisíc kop grošů. Celou hotovost Jan vyplatit nemohl, splácel Rejčce dluh v nemovitém

Dokončení na str. 6.

Dokončení ze str. 5.

majetku. Od roku 1321 tak získala řadu vesnic (Hustopeče, Měnin), patronátní právo Královské kaple (pův. P. Marie, později Václavské) na rohu Rybného trhu a Veselé ulice i s desátkem ve vsi Tvarožné, patronátní právo farního kostela v Poličce a patronátní právo, které se pojilo s kaplí sv. Prokopa na Starém Brně. (Jako „odškodné“ za vymáhání dluhu jí bylo vyplaceno 2 000 kop grošů). Zejména kaple sv. Prokopa byla pro Rejčku a její stavební záměry velmi důležitá, neboť vykonávala farní správu na Starém Brně a byla bohatě dotovaná. Právy i majetkem zabezpečená Rejčka se tak mohla věnovat realizaci svých plánů, kterými významně přispěla ke zvelebení Brna. V květnu 1323 založila u kostela P. Marie na Starém Brně, v prostoru mezi úpatím Špilberku a přecho-

dem přes Svratku, klášter cisterciáček Aula Sanctae Mariae, který se pak stal i jejím trvalým sídlem. Zakládací listinu vystavila dne 1. června 1323. Řeholnice sem byly přivedeny ještě téhož roku. Časem darovala Rejčka klášteru chrám P. Marie, patronátní práva ke kapli sv. Prokopa a ke kostelu sv. Václava, majetek na Starém Brně, mlýn v Komárově, 14 měst, městeček a vsí na Moravě. S dary se připojili i Jan Lucemburský a pan Jindřich. Výstavba trvala téměř 50 let, dokončení se Rejčka nedožila. V únoru 1333 založila poblíž kaple sv. Prokopa špitál pro 8 kněží, 1 jáhna, a 8 nemocných, a věnovala mu dvůr v okolí Starého Brna, úrok 10 hřiven a desátek z viničných hor zvaných Rybník (mezi Starým Brnem a Bohunicemi). Ani v tomto případě nezůstali Jindřich a Jan ve štědrosti pozadu.

Klášteru zanechala Rejčka také soubor vzácných iluminovaných rukopisů, z nichž tři se dochovaly v Moravské zemské knihovně a v Moravském zemském archivu. Městu samotnému neprospěval jen lesk a působnost dvora Jindřicha a Rejčky, ale i praktické kroky, k nimž patřily například některé úlevy od cel, mýt a poplatků. Po smrti Jindřicha z Lipé (1329) se Rejčka stáhla do ústraní. Ze sporů s Eliškou Přemyslovnou nakonec vyšla vítězně: Nejenže svou sokyni přežila o 5 let, ale zatímco král Jan držel svou manželku v podstatě v polovičním vězení a izolaci od dětí, žila Rejčka po boku pana Jindřicha na „malém královském dvoře“ v Brně a měla nemalý vliv na události v království. Zemřela v Brně, je pochována v kostele Nanebevzetí Panny Marie na Starém Brně ve čtverci křížení hlavní a první příčné lodi.

Vážení a milí, dovoluji si Vás pozdravit koncem tohoto „podivného roku“.

Začátek roku byl velmi hezký, myslím tím náš 7. společenský ples v prostorách společenského sálu Městské části Brno-Žabovřesky. Návštěva byla velká, přišla nás pozdravit i primátorka města Brna Markéta Vaňková a mnoho dalších významných představitelů Brna. Dle ohlasu, mnohých z Vás, tato akce se vydařila.

A 12. března jsem přivezla ze zasedání Ústřední rady Seniorů ČR v Praze prvou zprávu o covidu 19. V té době nikdo z nás nevěděl, co za pohromu přichází k nám do Česka, ale i celého světa. Rychlý počet nakažených, nedostatečné informace a šití roušek v domácnostech, to byl začátek pandemie. Lidé začali umírat a my starší pociťovat nejistotu, co bude dál. Přicházely nové příkazy a zákazy, což velmi negativně ovlivnilo naši činnost. Nebyla oslava MDŽ ani Dne matek, přestalo se jezdit na oblíbené zájezdy, náš domovský bazén „Na Ponávce“ zel prázdnotou a setkání s jubilanty- našimi členy, kteří se dožili 75, 85 let a více se nemohl realizovat vzhledem k tomu, že byl omezen počet osob v uzavřených prostorech. Zavírala se divadla, kina, výstavy, ale i kavárny a restaurace.

Dovolené byly pouze v Česku, ale přesto mnoho nezodpovědných

lidí včetně celých rodin, vycestovali na lyže a k moři. A nákaza se šířila dále. Měla jsem velkou obavu z léta, zda nepřijde k omezení našeho setkávání se v přírodě. Naše oblíbená velká akce „opékání špekáčků s tancem a živou hudbou“ v přírodě za Antroposem se mohla konat až v červenci, srpnu a září.

A koncem září opět velký nárůst nemocných! Kluby důchodců v jednotlivých MČ Brna ustaly se svou činností a na mnohé z nás přicházela tíseň. Výbor naší organizace, a především redakční rada Brněnského seniora zařídila tisk říjnového čísla

a věřím, že do rukou se Vám dostane i toto prosincové.

Nebude prosincový Vánoční koncert se studenty JAMU a nemůže fungovat ani právní poradna.

ALE, pevně věřím, že nástup do roku 2021 bude lepší, dodatečně oslavíme 30. výročí založení Svažu důchodců, začne se opět s vycházkami do okolí Brna a dalšími akcemi.

Proto Vám přeji klidné prožití vánočních svátků a do nového roku 2021 zdraví, zdraví a zdraví.

Vaše předsedkyně – Alena Kudličková

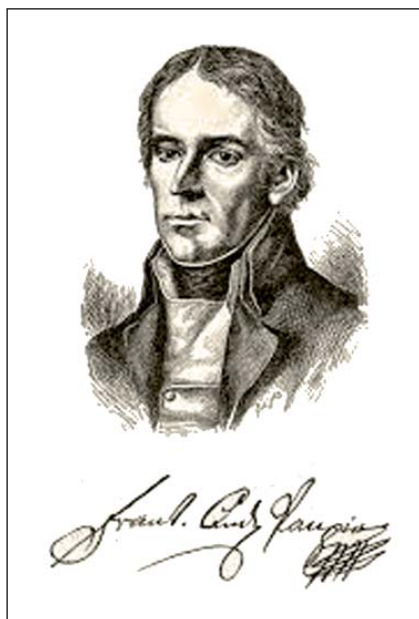
KDE SE PIVO VAŘÍ...

Pivo jako nápoj a dokonce i pokrm provází lidstvo od nepaměti. Holdovali mu starověcí Sumerové, Egypťané, Keltové, Řekové, Slované, pili je Němci, Angličané a samozřejmě Češi. Kdo ve středověku získal právo vařit pivo, ať už to bylo město, klášter nebo soukromník, získal tím nejen významné privilegium a základ solidní prosperity, ale i řadu pravidel a povinností, které musel při výrobě dodržovat. České pivo dosáhlo v 15. a 16. století takové kvality, že se vyváželo i do Německa, tradiční „pivařské“ země. Pak však přišla třicetiletá válka. Hospodářský úpadek, který ji následoval, katastrofálně postihl i české pivovarnictví. Kvalita piva se prudce zhoršila, sládkci místo na dobré suroviny a osvědčené postupy spoléhali na pověry, hraničící občas s magií. Do tohoto zmatku vstoupil koncem 18. století muž s něžným jménem Poupě, který nejenže začal vařit výborné pivo, ale povýšil znalosti v oboru na tehdy nepředstavitelnou úroveň.

František Ondřej Poupě se narodil 26. listopadu 1753 v Českém Šternberku v rodině kováře Františka a jeho ženy Anny jako prostřední ze tří synů. Po základním vzdělání v rodném městě si (asi od roku 1768) odbyval učednická léta u bratra Jana, sládky ve Velké Bíteši. Jan zaměstnal bratra i ve svém novém působišti, v pivovaru v Třebíči. František Ondřej pak strávil 6 tovaryšských let na cestách po našich, rakouských, německých a polských pivovarech, kde kromě zkušeností nabyl přesvědčení o jedinečnosti světlého ječmenného piva. První sládkovské místo nastoupil asi v roce 1799, o rok později už je sládkem hraběte Karla Windischgrätze ve Štěkne na Písecku. Štíhlý, černovlasý a černooký, vždy pěkně upravený mladík, upoutal pozornost měšťanské dcerky Anny Herzové. Roku 1783 byla svatba. Anna přinesla do šťastného svazku i pěkné věno, 2 tisíce zlatých, což umožnilo mladému sládkovi „udělat se po sebe“. Manželé spolu měli 6 dětí, 5 dcer a syna Františka.

V osmdesátých letech se František Ondřej začal hlouběji zabývat dostupnou odbornou literaturou o výrobě piva. Díky zavádění nových metod se jeho vlastní produkce zlepšila a zefektivnila, a tak se Poupětovi v roce 1787 nacházejí ve větším pivovaru v Třeboni. Novoty se však nelíbily ani

závistivým kolegům, ani úřadům. Rodina proto často měnila působiště. Poupě pracoval do úmoru a s výbornými výsledky, ale pomluvám a schválnostem, které ho připravily i o důvěru majitelů pivovarů, čelit nedokázal. Rodina se přestěhovala do Prahy, kde František Ondřej v roce 1794 dokončil svůj první spis, O umění vařit pivo (v originále *Die Kunst des Bierbrauens*).

Průkopnické dílo se však kvůli rivalitě kolegů a nepochopení úřadů nesetkalo s úspěchem. Poupě se ocitl v zoufalé finanční situaci, navíc se u něj poprvé projevila plicní choroba. Zasáhla hraběnka Marianna Clam-Martiničová, která mu nabídla místo sládky ve Slaném. Během čtyř let František Ondřej pivovar zmodernizoval a začal vařit „tekuté zlato“ takové kvality, že se vyváželo i do Prahy. Úspěšný sládek se dál věnoval studiu přírodních věd, pravděpodobně jako první Evropan začal používat při kontrole technologie výroby teploměr a „pivní váhu“, předchůdkyni hustoměru. V roce 1797 vydal Poupě další publikaci, *Versuch einer Grundlehre der Bierbrauerei in katechische Form*. Věnoval ji jako výraz vděku hraběnce Clam-Martiničové. A ve druhém čtvrtletí téhož roku vyhrál konkurz na místo sládky městského pivovarů v Brně. Ten stával na nároží Dominikánské a Starobrněnské ulice (zhruba v místě bývalého hostince Modrá hvězda). V pivovarském areálu Poupětovi také bydleli. V Brně prožil Poupě nejskvělejší léta svého života. Rychle pivovar modernizoval, zvýšil kvalitu piva a zvýšené příjmy městské pokladny mu vynesly i přízeň radních. Zvýšil výstav pivovaru z původních asi 16 tisíc hl. na 28 tisíc hl. ročně. Nakonec vařil pivo tak mimořádné kvality, že jeho pověst překročila hranice země. Sládkci řady pivovarů střední Evropy zřejmě sami přebírali Poupětovy metody, ale také posílali své syny do jím založené pivovarské školy, zřejmě první svého druhu v Evropě. Měla kolem 31 žáků, každý z nich po složených zkouškách dostal osvědčení. Poupě působil také jako poradce zemědělských a potravinářských podniků. Zlepšená finanční situace mu umožnila vydat první samostatný český spis o pivovarnictví „Počátkové základního naučení o vaření piva“. Vyšel roku 1801 v Olomouci. Jedná se o velmi kvalitní odborný materiál, k němuž autor prostudoval řadu publikací z oboru chemie, fyziky, biologie a ekonomie. Současně se intenzivně věnoval přestavbě brněnského pivovaru.

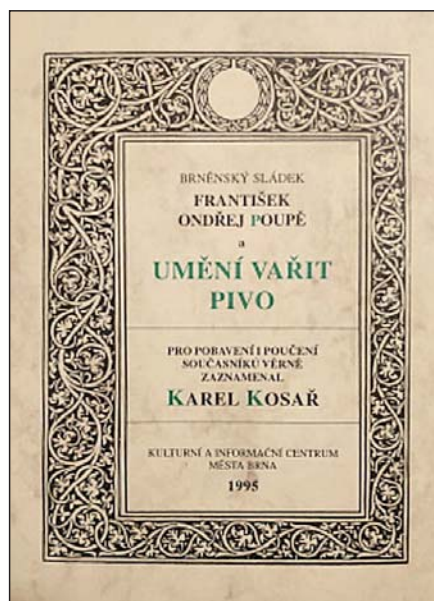
Pokračování na str. 8.

Dokončení ze str. 7.

Námaha a hektická činnost však definitivně podlomily Poupětovo zdraví. Obnovila se jeho plicní choroba, které podlehl 1. prosince 1805, v době, kdy město obsadila Napoleonova vojska. V armádě řádily infekce, pohřbívalo se narychlo, a tak neznáme ani místo Poupětova posledního odpočinku.

Vedení pivovaru se po manželově smrti (patrně jako první žena v naší historii) ujala vdova Anna. V rodinné tradici pak pokračoval syn František Xaver, který byl sládkem v Liberci a ve Velké Borově.

František Ondřej Poupě, vynikající český sládek, nadprůměrně nadaný a pracovitý, povzněl tradiční pivovarnické řemeslo na solidní odborný základ. Jeho názory na technologii výroby piva snesou i dnešní kritický pohled. Jeho působení v původním brněnském městském pivovaru připomíná od roku 1995 pamětní deska (Zdeněk Makovský), na níž je právem nazván reformátorem českého pivovarnictví. A zřejmě nezustane jen u této připomínky. Z opuštěného

a zanedbaného prostoru v průchodu z Šilingrova náměstí do obchodního centra Špalíček bude Pivnice POUPĚ, jak hlásá nápis nad budoucím vchodem. A na výsledek dohlíží z malého nádvoříčka sládkova socha v životní velikosti.

Mgr. Jana Čipáková

Vycházky v lednu

- 4. 1.** Štefánkova čtvrt, konečná tram. č. 5, autobus č. 57 na zastávku Panská Lícha, vycházka k rozcestí a zpět. Odjezd 9.13.
- 11. 1.** Stará osada, autobus č. 78, zast. Podbělová, vycházka kolem vysílače a zpět na Velkou Klajdovku. Odjezd 9.00.
- 18. 1.** Bystrc, zastávka Přístaviště, vycházka kolem přehrady na Rakovec a zpět. Odchod 9.00.
- 25. 1.** Mendlovo nám. trol. č. 25 směr Osová, výstup zast. Lesní, vycházka přes serpentiny do Pisárka. Odjezd 9.13.

Vycházky v únoru

- 1. 2.** Obřany, konečná tram. číslo 4, vycházka kolem řeky Svítavy do Bílovic. Odchod 9.00.
- 8. 2.** Stará osada, autobus č. 78, zastávka Podbělová, vycházka směr Růženin lom, Maloměřice na autobus č. 64. Odjezd 9.00.
- 15. 2.** Komín, konečná zast. trol. č. 36, směr Medlánky na aut. č. 41, odjezd trolejbusu z České – Brandlova v 8.44. Odchod 9.10.
- 22. 2.** Bystrc, zast. tram. č. 1 a 3 Přístaviště, vycházka kolem přehrady směr Rakovec a zpět. Odchod 9.00.

PRÁVNÍ PORADNA

pro členy Svazu důchodců, Běhounská 17

leden 12. a 26.

duben 13. a 27.

únor 9. a 23.

květen 11. a 25.

březen 9. a 23.

červen 8. a 22.

Opět vždy v úterý od 9.00 do 13.00 hodin.

Kalendáře z vašich fotografií

STOLNÍ – 14denní
16 listů (28 foto)

1 ks 349 Kč
5 ks 279 Kč
10 ks 249 Kč

NÁSTĚNNÉ
na šířku i výšku - 13 listů (13 foto)

	A3	A4
1 ks	399 Kč	249 Kč
5 ks	299 Kč	199 Kč
10 ks	249 Kč	159 Kč

* grafiku kalendáře si vyberete z předchystaných vzorů

** za příplatek 500 Kč vytvoříme grafiku na míru

Ceny jsou za kus s DPH.

* za příplatek 300 Kč doplníme termíny narození rodinných příslušníků a přátel

Protis spol. s r.o.
Podolí 115, 664 03
Tel: 544 228 378

 Tiskarna Protis
www.protis.cz

Brněnský senior - Seniori ČR, z.s., MěO Brno, IČO 69706824

Adresa vydavatele: Běhounská 17, 602 00 Brno • Tel: 545 575 257, mail: svaz.duchodcu.brno@seznam.cz, webové stránky: www.duchodcibrno.cz • Editorka: Ing. Milena Leichmannová, další členové redakční rady: Libuše Gottwaldová, Bohumil Hlaváček, Mgr. Alena Kudličková, Mgr. Jana Čipáková, PhDr. Jana Vrabcová, František Borovec • Redakční uzávěrka 15. 11., vyšlo 4. 12. 2020 • Uzávěrka dalšího čísla 15.1. 2021
Za obsah zveřejněných materiálů odpovídá autor. • Nevyžádané rukopisy se nevracejí. • Reg. číslo MK ČR E 12164 • Tisk a sazba: Protis, spol. s r. o., Podolí 115; e-mail: protisso@volny.cz, www.protisso.cz